

Milan Chovanec
ministr vnitra

Praha . října 2015
Č. j. MV-153034-2/OAM-2015
Počet listů: 1

Vážená paní veřejná ochránkyně práv,

dne 13. října tohoto roku jsem obdržel Váš dopis o další návštěvě zařízení pro zajištění cizinců Bělá-Jezová (dále také „ZZC Bělá – Jezová“). Velmi Vám za dopis i za podnětné návrhy děkuji.

Pokud jde o situaci v tzv. detenčních zařízeních, je nutné brát v úvahu, že v posledních měsících fungovala s ohledem na aktuální mezinárodní okolnosti plynoucí ze situace ohledně uprchlíků v okolních státech v krizovém režimu. Vzhledem k vývoji migrační situace na území České republiky a s ohledem na počet zajištěných osob byla situace v zařízeních mimořádná a je tedy zřejmé, že v tomto krizovém režimu došlo k určité změně či dočasnému omezení běžných standardů umístěných osob. Jsem však přesvědčen, že podmínky byly vždy humánní. Navíc se nám velmi rychle podařilo vybudovat další kapacity, které umožňují rozmístění osob do více objektů a přizpůsobení tak ubytování i služeb pro konkrétní specifické potřeby jednotlivých skupin.

Dovolte mi, abych se nyní vyjádřil k jednotlivým bodům a návrhům z Vašeho dopisu.

Vstup do zařízení veřejné ochránkyně práv a dalších pověřených pracovníků s nezbytným technickým vybavením:

Ve středu dne 14. října 2015 vydal ředitel Ředitelství služby cizinecké policie pokyn, aby Vám a pracovníkům Vaší kanceláře policie umožnila bezproblémový přístup do prostor pro zajištění cizinců i přijímacího střediska i s elektronickým a záznamovým zařízením. Vám i Vašim spolupracovníkům tak je umožněno přinést si taková zařízení, např. fotoaparát, mobilní telefon, tablet či notebook, která potřebujete pro svou činnost.

Zdravotní prohlídky a přístup k lékařům:

Přístup a kvalita zdravotní péče je dle dostupných informací na kvalitní úrovni a přijatá opatření Zdravotnického zařízení Ministerstva vnitra jsou dostatečná. Zdravotní péče i ošetření klientů je zajištěno a dostupnost lékařské péče, resp. dovedení klienta k lékaři také. Pracovníci ostrahy vždy požadavek na lékařskou péči neprodleně předají provozovateli zařízení a sami potřebu klienta na ošetření nijak nehodnotí.

Usilovně však pracujeme na zajištění lepší dostupnosti tlumočnicků u lékařského vyšetření. Stávající systém je funkční, děláme nicméně vše pro to, abychom našli vhodné řešení pro jeho

vylepšení. Vzhledem k velkému množství jazyků, kterým klienti mluví, a jejich těžkou předvídatelností, bude konečná realizace optimálního řešení chvíli trvat. V ZZC Bělá – Jezová určeného pro rodiny s dětmi pak zejména připravujeme zavedení služeb pediatra přímo v areálu.

Situace rodin s dětmi:

Situace dětí je samozřejmě specifická i s ohledem na to, že děti si samy o sobě zaslouží ochranu a zvláštní péči. I přesto si myslím, že nelze přistupovat diametrálně jinak k cizinci, který k nám vstoupí bez oprávnění sám a k cizinci, který u nás takto je s doprovodem dítěte. Samotná přítomnost dítěte nemůže být důvodem, aby cizinec nebyl zajištěn, navíc odpovědnost za situaci nezletilého nese primárně on jako zákonný zástupce. V žádném případě nezlehčuji tíživou situaci osob, které jsou nuceny opustit domovské státy a pokud u nás chtějí zažádat o mezinárodní ochranu, jsou i rodiny s dětmi umístěny do standardního přijímacího a poté do pobytového střediska s naprosto odlišným režimem. To se však v naprosté většině neděje, proto jsou takové osoby v postavení neoprávněně pobývajících osob. Samotné děti však statut zadržené osoby samozřejmě nemají.

Přesto přijímáme a i nadále budeme přijímat vhodná opatření, která pro cizince s dětmi vytvoří komfortnější podmínky. Na bezpečnostní prvky i přítomnost bezpečnostní služby či policie za účelem zajištění veřejného pořádku a pořádku v samotných zařízeních ale nemůžeme rezignovat.

Děti, stejně jako dospělé osoby, mají vždy k dispozici vhodnou ošacení i obuv, která odpovídá ročnímu období. K zajištění ošacení spolupracujeme s nevládními organizacemi a charitami. U potřebného vybavení využíváme také další věcné sbírky. V nejbližší době pro děti zprovozníme dětské herny a herní prvky umístíme také na venkovní prostranství.

Pro děti zajišťujeme samozřejmě adekvátní a specifické hygienické potřeby i stravu. Děti dostávají svačiny, rodiče rovněž stravu pro kojence. Další nadstandardní občerstvení zajistíme ve třídě a dětském centru. Vždy také respektujeme zachování jednoty rodiny i v rámci možností přiměřené soukromí. Při pravidelných sčítáních nemají rodiče povinnost budit své spící děti, tak jak bylo z Vaší strany vytykáno.

Přestože ne na vše máme stejný názor, Vážím si rovněž dalších Vašich podnětů, které jsou systémové povahy, a velmi vážně jsem tyto podněty zkoumal. Dozor zařízení je ze zákona svěřen Ministerstvu vnitra a na základě relevantních informací není možné tvrdit, že by tento dozor selhal. Situace v předchozích měsících byla objektivně mimořádná a ani pravidelné kontroly nemohly zabránit určitému omezení podmínek v zařízení. Potřeba umístit větší počet osob, než byla standardně nastavená kapacita, nutně znamenala dočasné omezení komfortu klientů. Dozor nad zařízeními je pravidelně vykonáván, což bude platit i ve vztahu k nově otevřeným zařízením.

Není rovněž pravda, že by kontakt mezi cizincem a státními orgány zajišťovaly bezpečnostní agentury. Odpovědné orgány v případě potřeby komunikují s cizinci přímo, a to za přítomnosti tlumočnicka. Dále pouze odkazují na předchozí vyjádření ohledně navýšení počtu sociálních pracovníků.

K návrhům, které shrnujete v závěru zprávy, se vyjádřím v jednotlivých bodech:

1. Práva zajištěných osob v zařízeních jsou zajištěna dle platné právní úpravy. Je nastavený funkční mechanismus stížností, a to přijímání a vyřizování podnětů

a stížností vedoucím příslušného zařízení, resp. Ministerstvem vnitra. Jednáme také s Ministerstvem práce a sociálních věcí o optimalizaci podmínek zejména pro rodiny s dětmi a dále také s Masarykovou univerzitou o zajištění dalších volnočasových aktivit a jiných služeb. Klientům je zajištěn přístup k ošacení odpovídající ročnímu období, hygienické potřeby i možnost praní prádla. Stejně tak je zajištěna i strava, včetně volby vegetariánské stravy a stravy bez vepřového masa. V případě potřeby je zajištěna i dietní strava dle doporučení lékaře. Přístup k telefonním automatům, právní poradenství aj. je rovněž zajištěno. V ZZC Bělá - Jezová působí v pracovních dnech tlumočnicko do arabštiny, která je nejčastěji používaným jazykem mezi cizinci.

2. Ujistuji Vás, že v tělocvičně ani v buňkách části F není k dnešnímu dni umístěna žádná osoba.
3. V současnosti jsou v provozu tři zařízení - viz níže. Zařízení v Bělé - Jezové je z dostupných objektů pro rodiny s dětmi nejvhodnější. Jak už jsem uvedl, systematicky přijímáme konkrétní opatření ke zlepšení celkové situace rodin s dětmi.
4. Bezplatná právní pomoc je zajištěna 2x v týdnu v ZZC Bělá - Jezová i ZZC Vyšní Lhoty. Pro nově otevřené zařízení v Drahonicích zajištění bezplatné právní pomoci předpokládáme v průběhu 14ti dnů.
5. V tuto chvíli nepovažuji za účelné řešit změnu zavedené vnitřní ostrahy zařízení. Nahrazení bezpečnostní agentury zaměstnanci Správy uprchlických zařízení nepovažuji v krátkém čase za ekonomické ani reálně proveditelné.
6. Policisté se standardně v mírném režimu zařízení nepohybují. V průběhu příštího týdne bude rovněž redukován počet policistů v ZZC Bělá - Jezové. Počty policistů i jejich vybavení si vyžádala celková situace v zařízení, kdy byla dočasně řešena zcela mimořádná situace.
7. Zajištění tlumočení při lékařských vyšetřeních a vstupních prohlídkách považuji za prioritní úkol. V zařízeních je zajištěno tlumočení, a to jak po telefonu pro urgentní situace, tak i fyzické tlumočení. Kromě nyní stále přítomného tlumočnicka do arabštiny je zajištěno tlumočení např. pro jazyky pandžábí, kurdu, urdu, perština. Další tlumočnické služby jsou sjednávány průběžně dle jazykového složení klientů.
8. Počty sociálních pracovníků jsme posílili – v zařízení Bělá - Jezová nyní působí 6 pedagogů volného času a 8 sociálních pracovníků. K zajištění lepší informovanosti klientů o podmínkách a službách v zařízení doplníme a zpřehledníme aktuální systém informačních nástěnek, a to včetně širšího jazykového zpracování.
9. Při slučování rodin je nastavena spolupráce s Českým červeným křížem, UNHCR. Dále je tato problematika řešena v rámci vedených řízení ze strany Policie a Ministerstva vnitra.
10. Ošacení i obuv odpovídající ročnímu období je zajištěna. Rodiny s dětmi v buňkách ubytovány nejsou. Za standardní předpokládám ukončení ubytování v buňkách i mužů do konce listopadu. Za účelem zkvalitnění podmínek v zařízení je v Bělé Jezové

chystaná oprava objektu D a muži umístění v buňkách by do konce listopadu mohli být umístěni do těchto zrekonstruovaných prostor.

11. K otázce účtování nákladů za pobyt v zařízení odkazuji na své předchozí stanovisko ze dne 1. října 2015.
12. Odborné a další školení pro zaměstnance je zajištěno dostatečně. V případě, že by od zaměstnanců vzešel jakýkoli podnět na zajištění psychologické podpory či jiných intervenčních programů, jsem připraven tuto potřebu zaměstnanců zajistit.

Pokud jde o zařízení pro zajištění cizinců, v současné době fungují tři zařízení s následujícími specifiky:

ZZC Bělá - Jezová – kapacita 270 osob, krizová kapacita 700. Zařízení je primárně určeno pro rodiny s dětmi a další zranitelné skupiny. V oddělených objektech jsou zajištěny zdravotní prohlídky u nově přijatých klientů i oddělené umístění od ostatních ubytovaných cizinců.

ZZC Vyšní Lhoty – kapacita 340 osob, krizová kapacita 640. Zařízení je určeno pro dospělé muže.

ZZC Drahonice – kapacita 240 osob. Zařízení je určeno pro dospělé muže.

K 15. říjnu 2015 je umístěno v ZZC Bělé - Jezové 270 osob, ve Vyšních Lhotách 192 osob, v Drahonicích 82 osob. Žádné osoby nejsou umístěny ve stanech či tělocvičně.

Ještě jednou děkuji za Vaše podněty, na které jsem se snažil relevantně reagovat.

S pozdravem

Milan Chovanec
podepsáno elektronicky

Vážená paní
Mgr. Anna Šabatová, Ph.D.
Veřejná ochránkyně práv
Údolní 39
Brno